

der, at Fabrikken endnu skal bestaae i 3 Aar, hvormod der, naar Lovforslaget ikke vedtages, bestemmes, at Fabrikken skal bestaae endnu i eet Aar, uden at der ved nogen af disse Bestemmelser er afgjort Noget, om den skal bestaae længere, eller om, hvad der saa senere skal ske med den. Nu mener jeg, at man aldeles ikke paa dette Standpunkt behøver at gaae ind paa nogen Discussion om, hvilken af disse to Ting er hensigtsmæssigst, men alene at tage Hensyn til, hvad Folkethinget maa gjøre af Hensyn til de Beslutninger, som tidligere ere faldne her i Thinget. Jeg troer ikke, at man kan sige, at der er fremkommet Nogetsomhelst, der har vist, at de Raisonnementer, som ere fremførte for, at man ikke længere burde beholde en Fabrik af den her omhandlede Beskaffenhed, have været urigtige. Der er falden, troer jeg, idetmindste tre Afstemninger i Thinget, hvorved er sagt, at Fabrikken enten skulde sælges, eller at man idetmindste skulde gjøre et Forsøg paa Salget, og trods dette have vi nu et Forslag, som gaaer ud paa, at Fabrikken ikke alene skal bestaae, men ogsaa at dens Bestaaen skal sikres i et Tidsrum af 3 Aar, uden at dette Forslag er ledsaget af nogen saadan overveielende Grund, som kunde bringe os til at forandre vore tidligere Afstemninger. Hertil kommer endnu een Ting. Vi have her været samlede i 3 Sæstioner, vi have havt Spørgsmaalet 3 Gange for, vi ere hver Gang bleve enige om, at vi skulde see at blive af med Fabrikken; men antage vi nu dette Forslag, saa omgjøre vi ikke alene, hvad vi tidligere have besluttet, men vi forbyde ogsaa den næste Rigsdag at fatte sin Beslutning derom; vi ikke alene erkjende, at vi have gjort Uret, men vi erkjende det i den Grad, at end ikke vore Efterfølgere saa let skulle kunne gjøre det om igjen. Derfor er det min Overbevisning, at det vilde være aldeles usømmeligt, om vi, efter de Bestemmelser, som vi ved den tidligere Behandling have indsat i Loven, nu vedtage den saaledes, som den foreligger. Vi ville ikke kunne forsvare det for vore Efterfølgere, og jeg finder det rigtigt, at vi lade denne Gjenstand staae, hvor den hidtil har staaet, paa sit passende Sted i Finantsloven; lad saa den

næste Rigsdag beslutte om den, hvad den selv vil, og lad Folkethinget i den Henseende faae den Overvagt, som det skal have i det Slags Sager.

Monrad: Jeg troer dog nok, at vi tør paatage os det Ansvar for vore Efterfølgere, som ligger i at vedtage Loven. Det er en Selsølgelse, at man ved enhver Lov, man voterer, paatager sig et Ansvar for den paafølgende Rigsdag, da Rigsdagen jo skal have den anden Statsmagts Samtykke, for igjen at faae en saadan Lov ændret; men jeg troer virkelig ikke, at der paa Grund af en i sig selv saa ringe og uvigtig Sag som denne er Anledning til at frembringe en Modsatning saavel til Regjeringen som til det andet Thing (Aa!). Ja, jeg anseer ikke Sagen for at være saa vigtig; det kan jo endog i visse Henseender tjene som et uhykkeligt Beviis paa den Overeensstemmelse og Harmoni, der eksisterer imellem Statsmagterne, naar man vilde tage en uovereensstemmende Beslutning i en saa uvigtig Sag som denne. Jeg troer ogsaa, at man, ved at forkaste Loven, gjør Fabrikkens Stilling i sig selv umulig. Naar man saaledes lader Sværdet hænge over dens Hoved, maa jo enhver Fremgang og ethvert Forsøg paa at bringe Noget ud af den standse. Det er virkelig ikke nogen lang Livsfrist, der indrømmes Fabrikken, naar man opfylder dens Bøn om 3 Aar, for at gjøre sit sidste Forsøg paa, om den i finantsiel Henseende kan stilles gunstigere. Det forekommer mig i sig selv baade at være en saa naturlig og en saa ringe Begjæring, at jeg meget vilde ønske, at Thinget gik ind derpaa.

Indenrigsministeren: Den sidste ærede Taler har sagt, hvad der i Henseende til den Gjenstand, som foreligger, er vigtigt, og han har belyst det bedre end jeg kunde, at man fordærver Fabrikkens Stilling ved et saadant Botum. Om Folkethingets Stilling i Forhold til tidligere Beslutninger, som det er fremstillet af Rigsdagsmanden for Kjøbenhavns 9de Valgkreds (Fenger) gjør det mindre sømmeligt for Folkethinget at gaae ind paa det oversendte Lovudkast, er Noget, hvorom jeg mener, jeg som Minister ikke kan have at udtale mig.